

Průzkum názorů studentů středních škol v kraji Vysočina na třídění odpadů

***Dílčí cíl společného projektu „Intenzifikace
odděleného sběru a zajištění využití komunálních
odpadů včetně jejich obalové složky“ kraje
Vysočina se společností EKO-KOM, a.s. v roce 2006***

Metodologie výzkumu

- ***Vyhotovitel zakázky Mgr. Daniel Hanzl provedl průzkum názorů studentů středních škol kraje Vysočina na problematiku třídění odpadů***
- ***Osloveno 1450 respondentů z řad studentů***
- ***Po vyřazení neúplných a nesprávně vyplněných dotazníků bylo pracováno se souborem 1358 dotázaných***
- ***Průzkum byl realizován na reprezentativním vzorku populace středoškoláků v kraji Vysočina***
- ***Dotazování realizováno prostřednictvím tazatelů vlastní tazatelské sítě***

Demografické determinanty

Typ školy

- Střední odborná učiliště a odborná učiliště 21,10%
- Střední odborné školy 49,30%
- Gymnázia 29,60%

Pohlaví

- Muži 43,50%
- Ženy 56,50%

Navštěvovaný ročník

- I. ročník 33,90%
- II. ročník 32,90%
- III. ročník 33,20%

Místo trvalého bydliště podle okresu

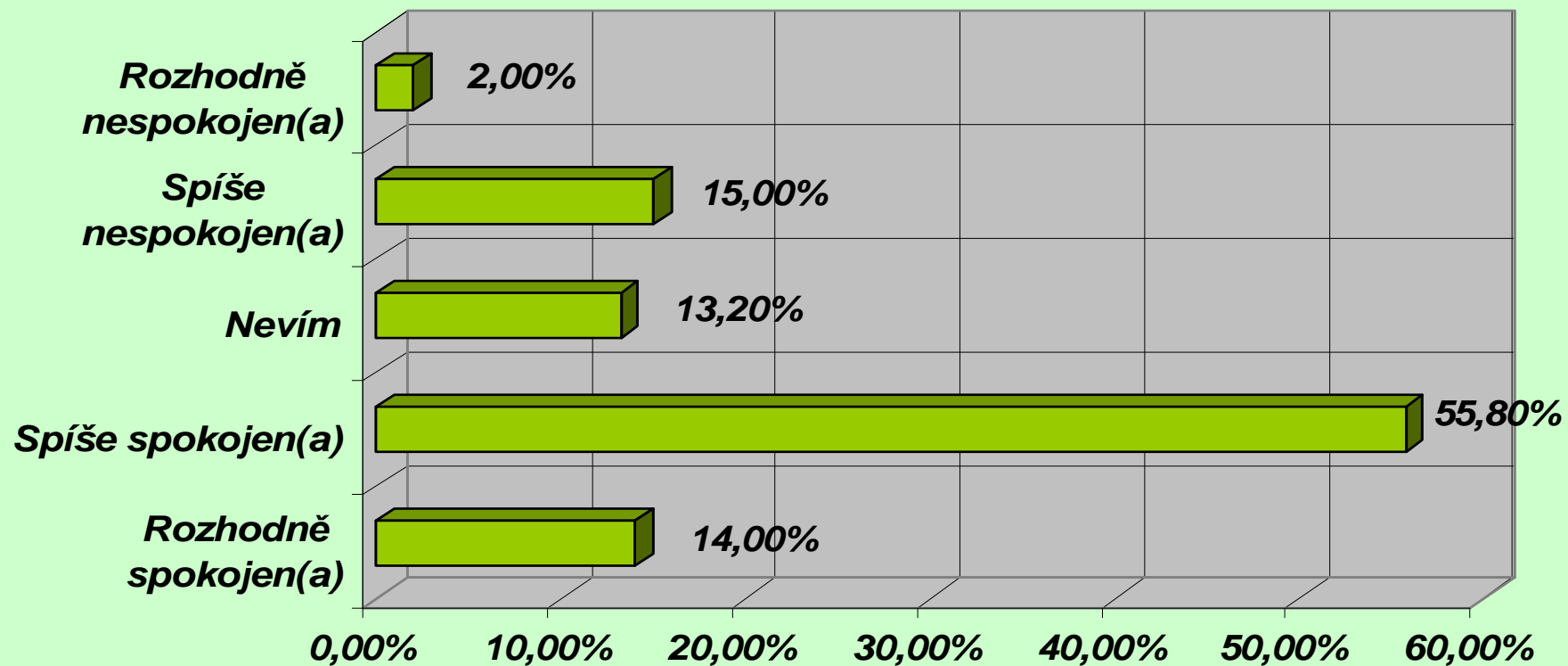
- JI 20,70%
- PE 15,10%
- HB 19,60%
- TR 19,70%
- ZR 16,70%

- Mimo kraj Vysočina 8,20%

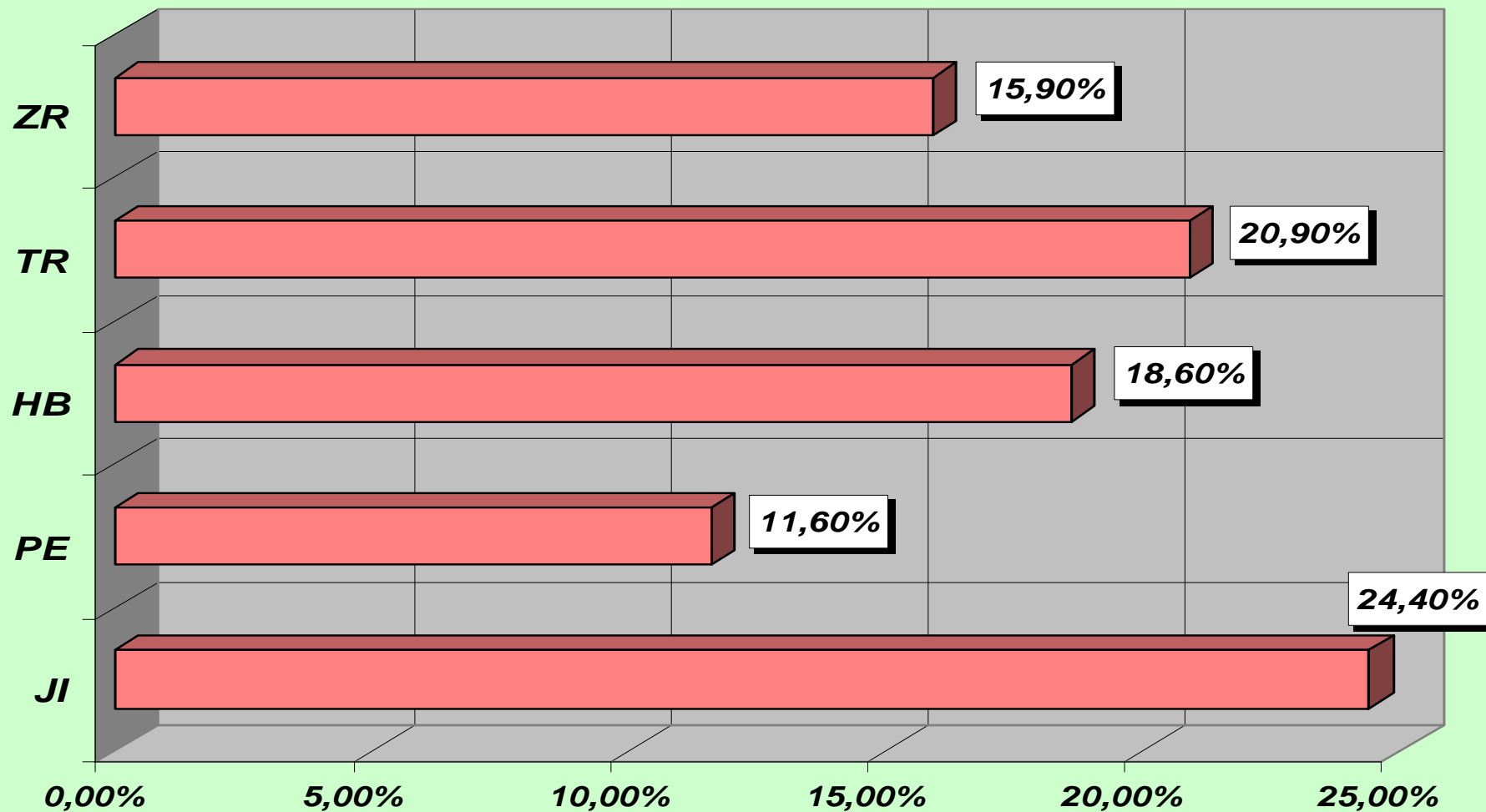
Spokojenost se životním prostředím v místě bydliště

Vyjádření spokojenosti se stavem životního prostředí v okolí
trvalého bydliště studentů

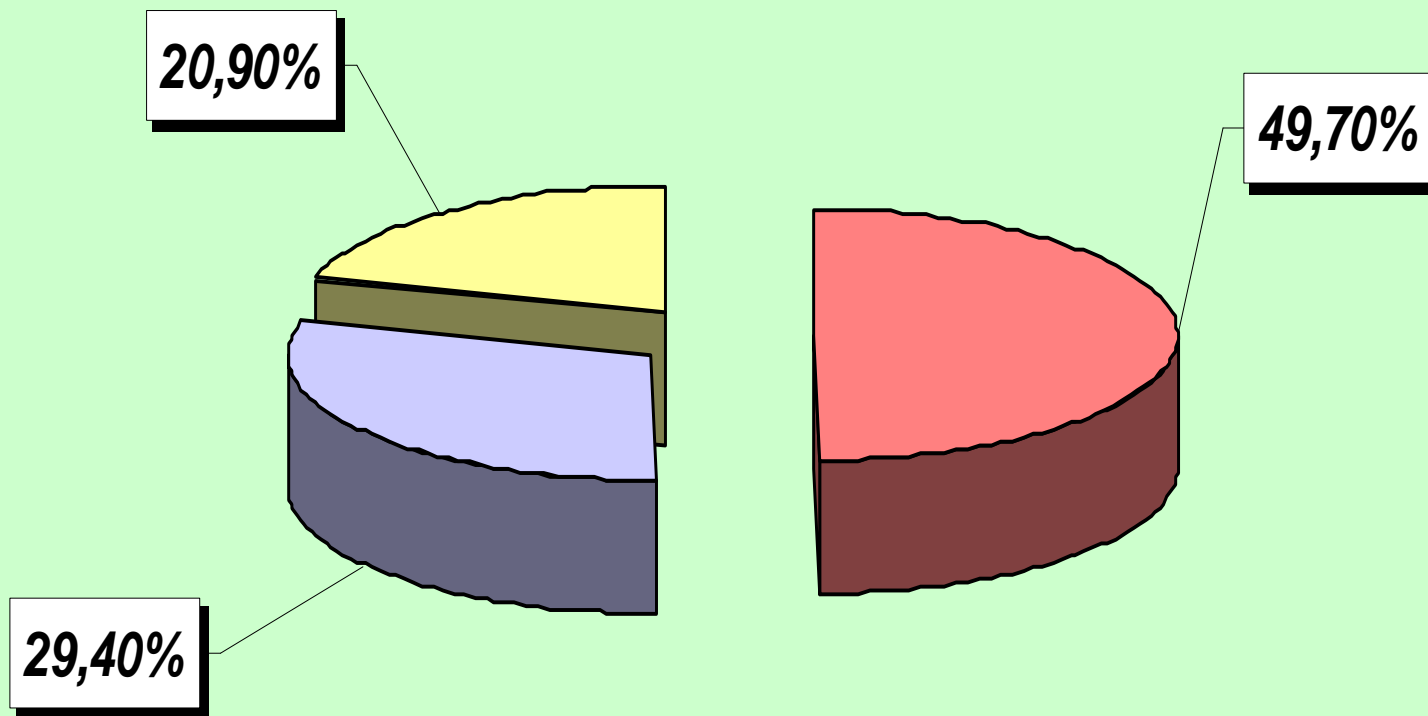

Spokojenost se životním prostředím v místě bydliště

*Jsem rozhodně spokojen(a) se stavem životního prostředí v
okolí mého trvalého bydliště - rozložení podle okresů*

Považujete své město či vesnici, kde trvale bydlíte, za čisté a uklizené?

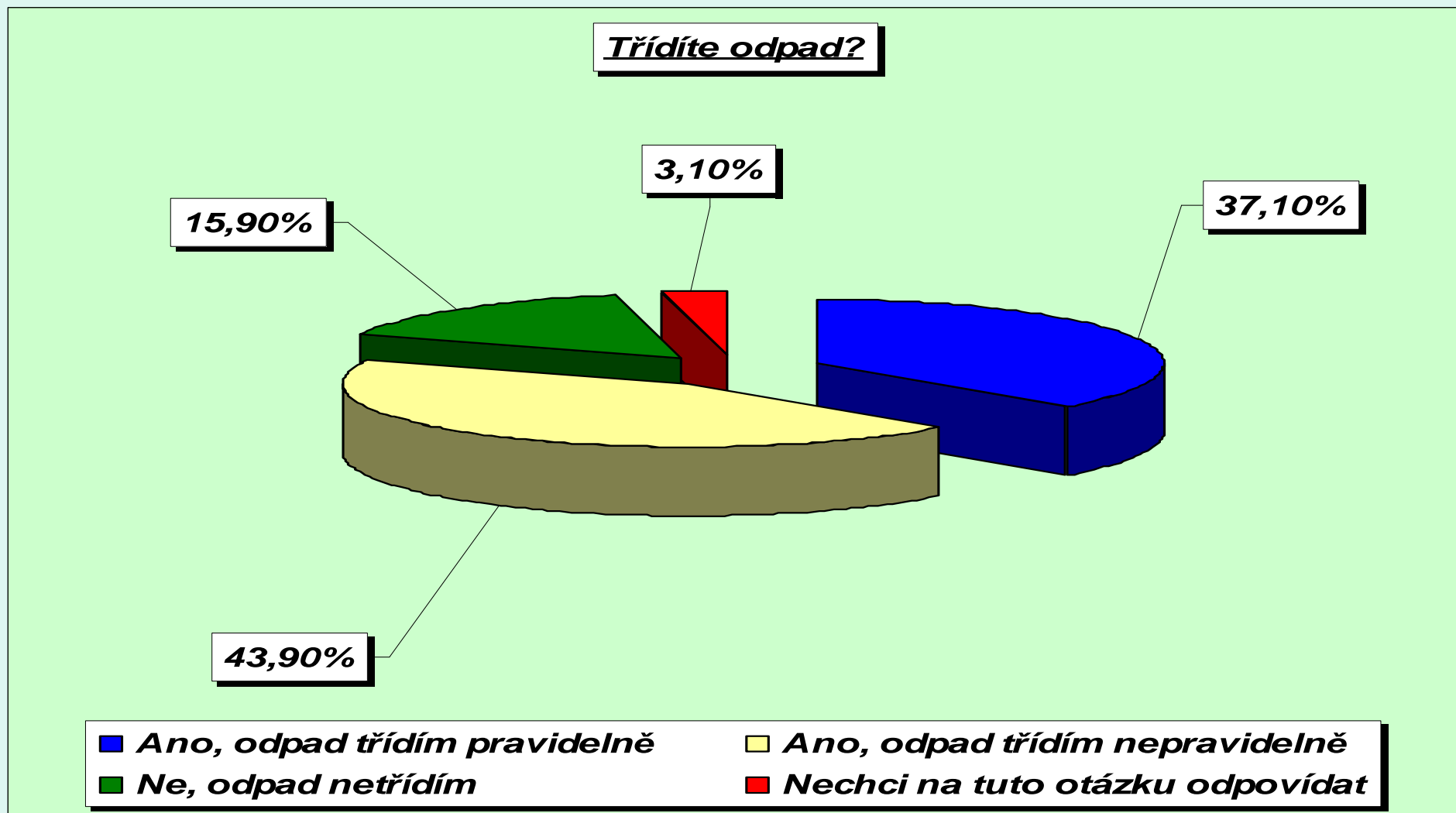
■ Ano, je čisté a uklizené   ■ Ne, není čisté a uklizené   ■ Nevím

Další ekologické aktivity

- ***Jak jinak, než tříděním, se podílíte na ochraně životního prostředí?***
- *Nevyhazuji odpadky mimo koše*
- *Chodím pěšky*
- *Nepálím plastové lahve*
- *Sázím stromy*
- *Sbírám odpadky*
- *Nekouřím*
- *Čistím les*
- *Sbírám psí exkrementy*
- *Chodím na rybářské brigády a dobrovolnické akce*
- *Neplýtvám vodou*
- *Pěstuji rostlinky*

Jak třídí odpad studenti středních škol v kraji Vysočina?

- Z výsledků analýzy vyplývá, že pravidelně třídí odpad 37,10% dotázaných, nepravidelně 43,90% a odpad netřídí 15,90% respondentů.

Jak třídí odpad studenti středních škol v kraji Vysočina?

- Lze obecně konstatovat, že ten, kdo nejvíce pravidelně třídí odpad je student či studentka z okresu Jihlava, studující druhý ročník gymnázia, naopak odpad nejvíce netřídí student či studentka z okresu Třebíč, studující třetí ročník SOU nebo OU.
- **Odpad netřídí 15,90% dotázaných** z celkového počtu 1358.
- Nejčastější „výmluvou“ bylo, že „V naší rodině nikdo odpad netřídí a ani já ne“, kterou zvolilo jako důvod netřídění 36,40% dotázaných.
- Komplexní výsledky odpovědí na důvod netřídění odpadů jsou prezentovány v následující tabulce.

Důvody, proč studenti netřídí odpad

V naší rodině nikdo odpad netřídí a ani já ne (36,40%)

V okolí mého bydliště nejsou kontejnery na tříděný odpad (27,60%)

Nebaví mě hrabat se v „hovnech a jiném sajrajtů“ a bere to čas (15,40%)

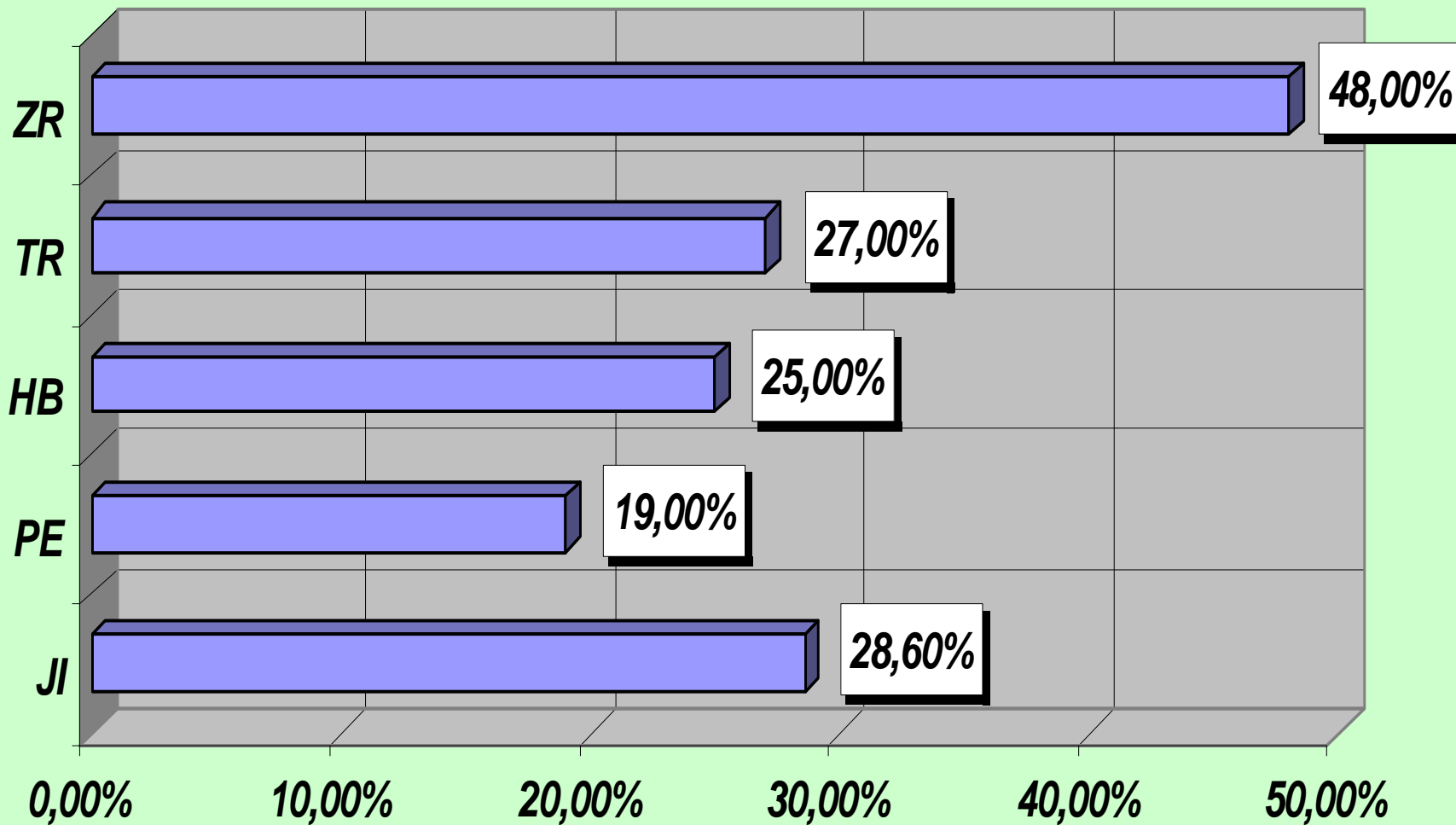
Odpad rovnou pálíme a tudíž žádný neprodukujeme (9,20%)

O třídění odpadů vím, ale nevím, jak bych měl(a) odpad třídit (7,50%)

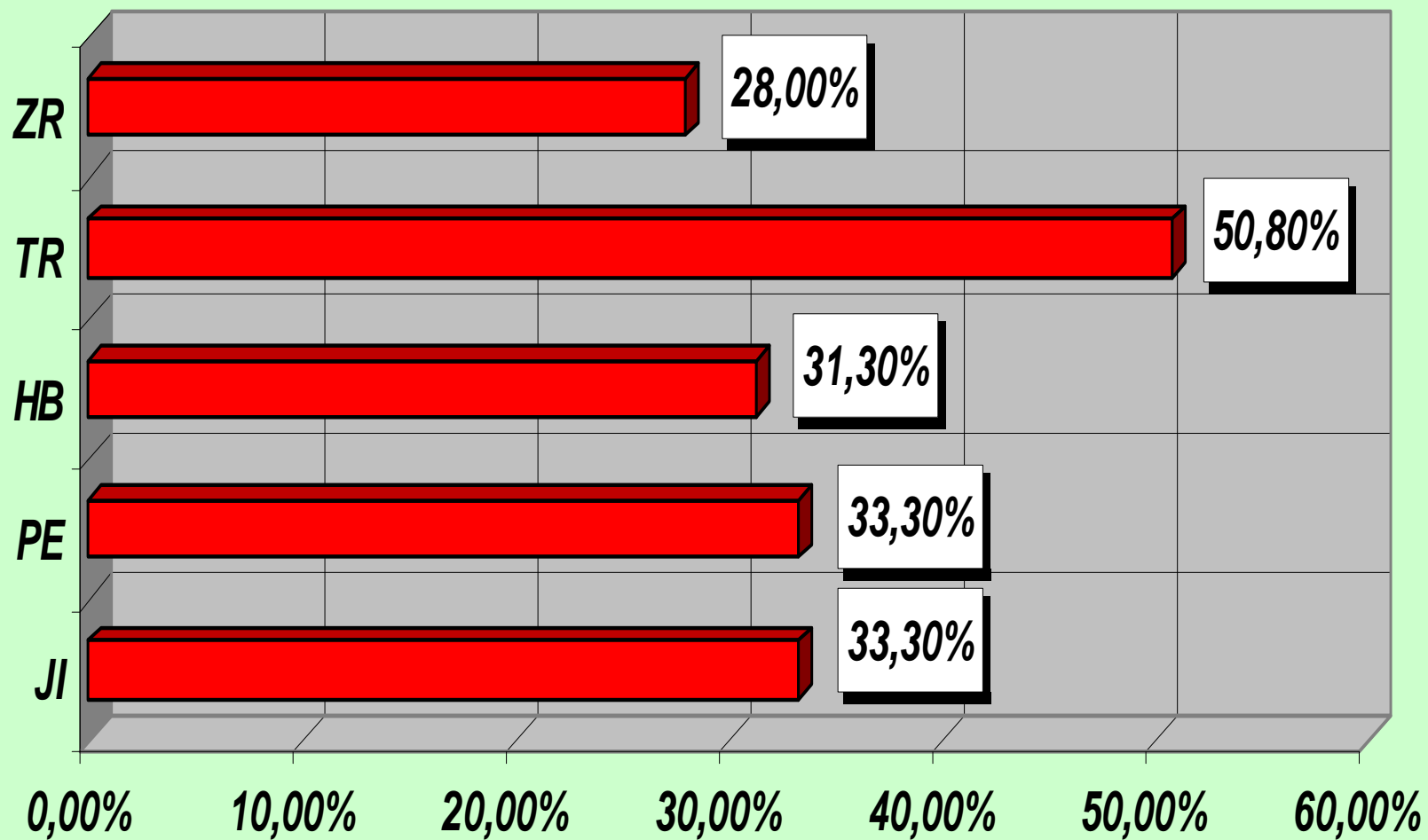
Nevím o tom, že bych měl(a) odpad třídit (3,90%)

- **Důležitou roli v „netřídění“ odpadů hraje determinanta okres trvalého bydliště.**
- **Důvod netřídění „V okolí mého bydliště nejsou kontejnery na tříděný odpad“ nejvíce uvádí studenti z okresu Žďár nad Sázavou**
- **Variantu „Nevím o tom, že bych měla(a) odpad třídit“ jako důvod netřídění uváděli respondenti z okresu Třebíč, kteří zároveň nejčastěji uváděli i „V naší rodině nikdo odpad netřídí a ani já ne“.**
- **Studenti z okresu Pelhřimov jsou těmi, kteří častěji než ostatní kohorty uváděli, že „Odpad rovnou pálíme a tudíž žádný neprodukujeme“ a zároveň spolu se studenty z okresu Havlíčkův Brod nejvíce zdůvodňovali své netřídění tím, že „nevěděli, jak odpad třídit“.**

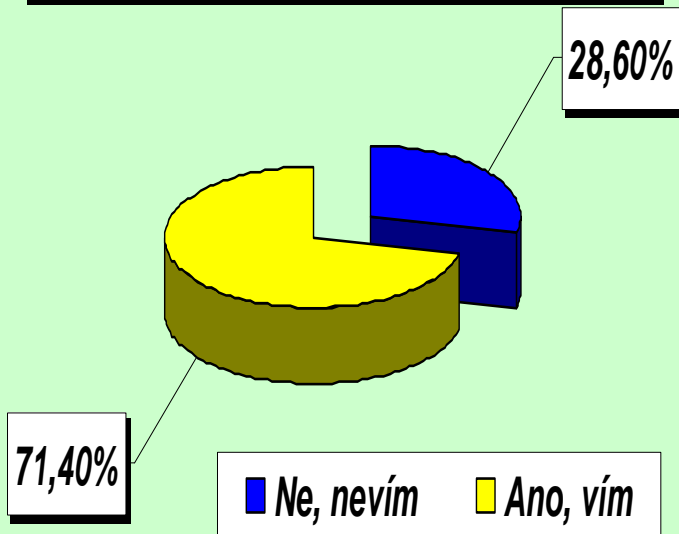
Varianta "V okolí mého bydliště nejsou kontejnery na tříděný odpad" - vliv okresu trvalého bydliště

Varianta "V naší rodině nikdo odpad netřídí a ani já ne" - vliv okresu trvalého bydliště

Víte, co by se nemělo vyhazovat v žádném případě do kontejnerů či popelnic?

Co se určitě nemá vyhazovat do kontejnerů či popelnic?

Hořlavé věci

Žhavý popel

Baterie

Toxické látky

Chemikálie

Domácí spotřebiče

Železo

Mrtvá zvířata

Pneumatiky

Injekční stříkačky

Léky

Výbušné zbraně

Spreje

Barvy

Potraviny

Biodpad

Lednice

TV

Pračky

Co dělat, pokud v blízkosti není kontejner?

- Lze konstatovat, že studenti středních škol příliš mnoho informací nemají.
- Pouze 44,20% odpovědělo, že ví, kam odpad odvézt, zbytek respondentů buď neví, kam odpad odvézt, nebo si nejsou zcela jistí s odpovědí.
- Pokud si tuto otázku přiblížíme pomocí demografických determinant, pak je možné konstatovat, že kromě okresu trvalého bydliště žádná z determinant nepřináší sociologicky relevantní informace.
- Z hlediska okresů pak lze říci, že variantu „ne, vůbec nevím, co bych měl(a) dělat“ častěji než ostatní kohorty volili studenti z okresu Žďár nad Sázavou (celá čtvrtina studentů z tohoto okresu nevěděla, co dělat).
- Variantu „nejsem si zcela jist(a)“ studenti z okresu Pelhřimov. Nejvíce informovaní jsou studenti z okresu Havlíčkův Brod (52,50%).

Znalost barevnosti kontejnerů

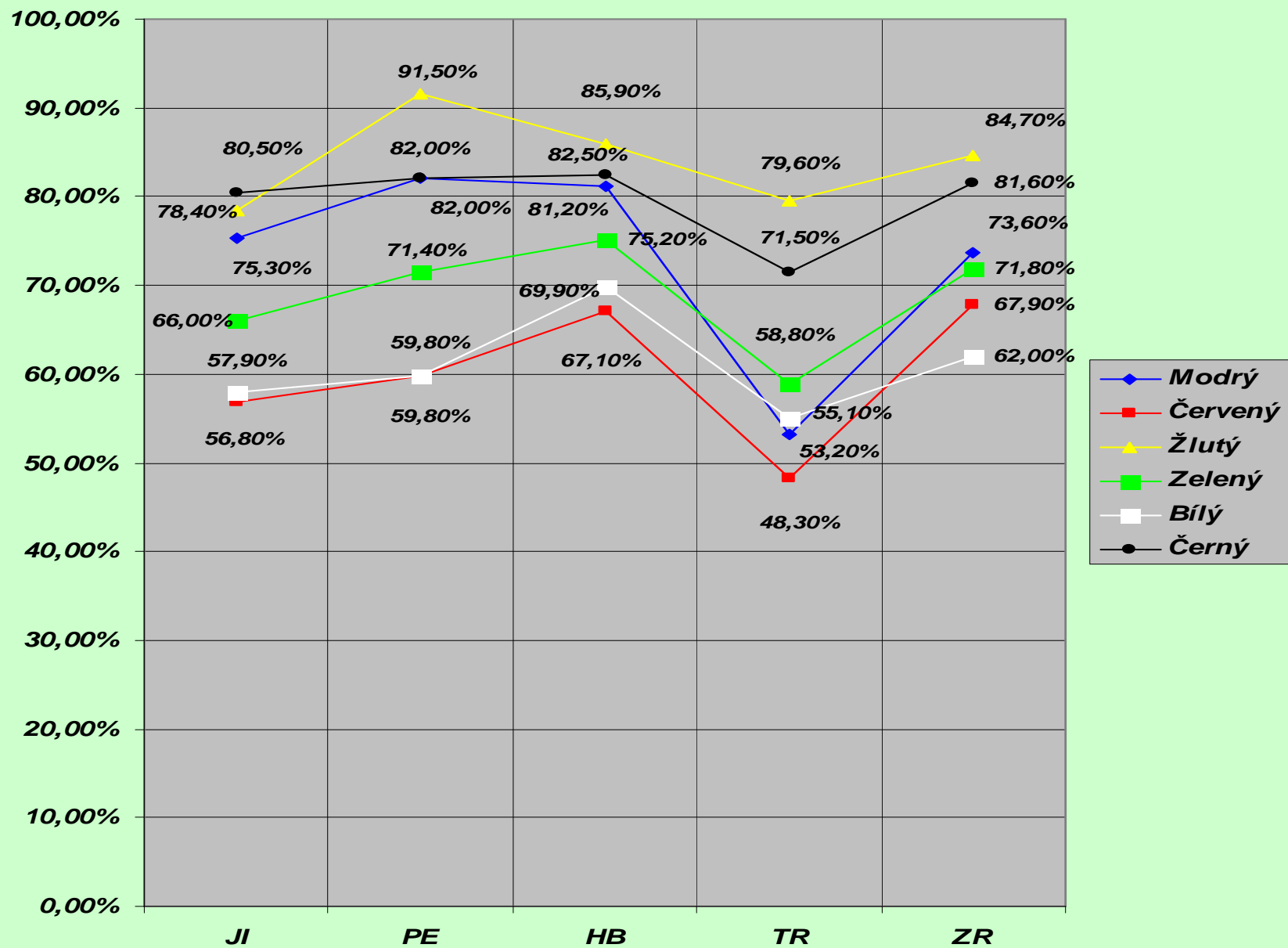
- V dotazníku jsme nabídli respondentům šest barevně odlišených kontejnerů a jejich úkolem bylo přiřadit správně typ odpadu, který do kontejneru patří.
- Z výsledků analýzy vyplývá, že nejvyšší skóre „správnosti“ dosáhl žlutý kontejner, který správně určilo 83,20% dotázaných.
- Na druhém místě se umístil černý kontejner (78,00%)
- Třetí nejvyšší míru „správnosti“ určení měl kontejner modrý (73,30%).
- Naopak nejméně správných určení měl kontejner červený (57,50%) a bílý (58,70%).

Znalost barevnosti kontejnerů II

- Chlapci vykazují vyšší míry správnosti přiřazování u všech položek než dívky.
- Vyšší míru správnosti přiřazování mají taktéž studenti, kteří uvedli jako místo trvalého bydliště větší obec a také studenti gymnázií.
- Velmi zásadní vliv na výše uvedenou otázku má okres trvalého bydliště respondentů. Jednoznačně lze konstatovat, že studenti z okresu Třebíč vykazují nejnižší míru správnosti přiřazení a to u všech šesti kontejnerů.
- Naopak dobře informovaní jsou studenti z okresu Pelhřimov a především z okresu Havlíčkův Brod.
- Pokud bychom si mohli dovolit nalézt obecnou kategorii, pak lze konstatovat následující: dobré informace o tom, který odpad patří do určitého barevného kontejneru, má chlapec z gymnázia žijící v Havlíčkově Brodě či v Pelhřimově.
- Ročník studia nemá na výše uvedené skutečnosti žádný vliv.

Hodnoty správného přiřazení v jednotlivých okresech trvalého bydliště respondentů

Jak se zachováte, pokud potřebujete vyhodit odpad, kterého se právě potřebujete zbavit a v blízkosti není žádný kontejner?

Odvezu do města, kde je dostatečné množství kontejnerů

Vhodím do nejbližší popelnice

Dám jej do sběrného dvora

Hodím jej na zem

Odvezu na skládku

Odvezu do technických služeb

Spálím v kotli

Informovanost a informace o třídění odpadu

- Téměř 2/3 respondentů uvedlo, že byli v minulosti poučeni o třídění odpadů

Kdo v minulosti poučil studenty o třídění odpadů?

Učitel(ka)

Rodiče

Reklama

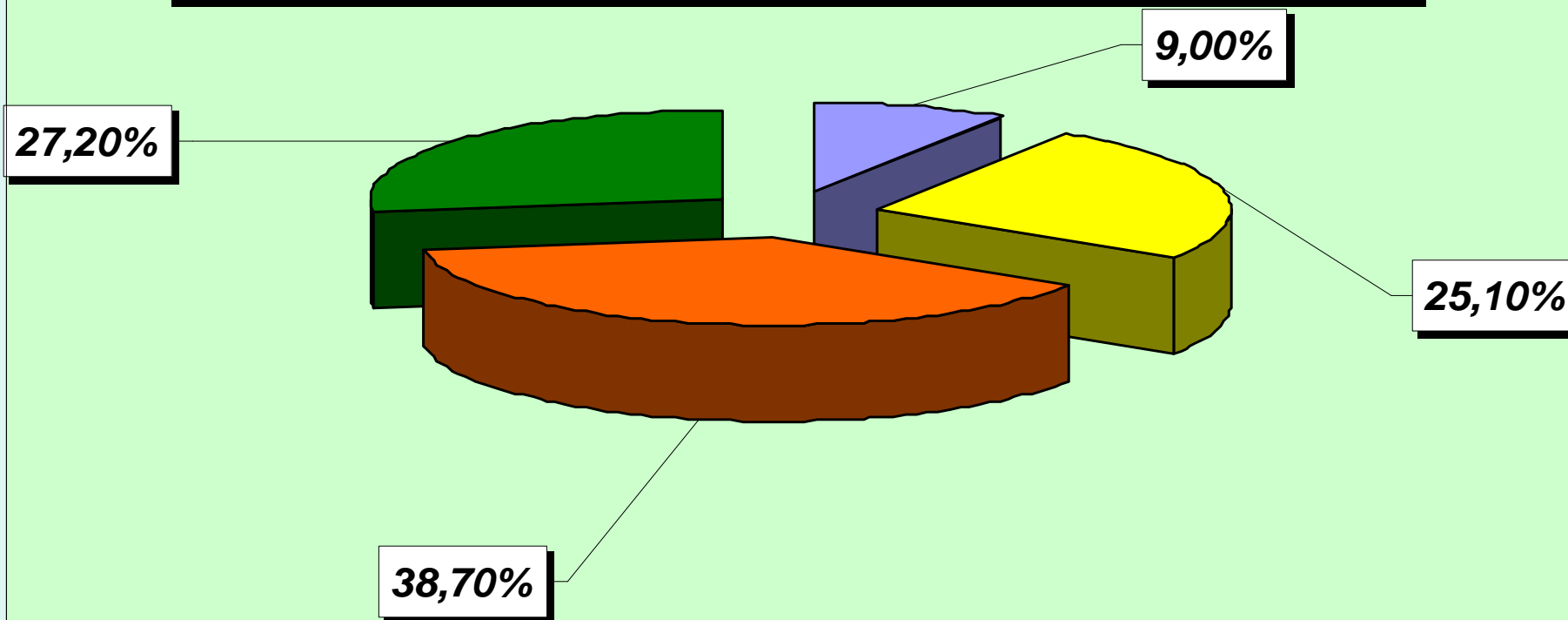
Kamarád, známý

Rozhlas

Technické služby města

Starosta obce

Poskytování informací o třídění odpadů na středních školách v kraji Vysočina

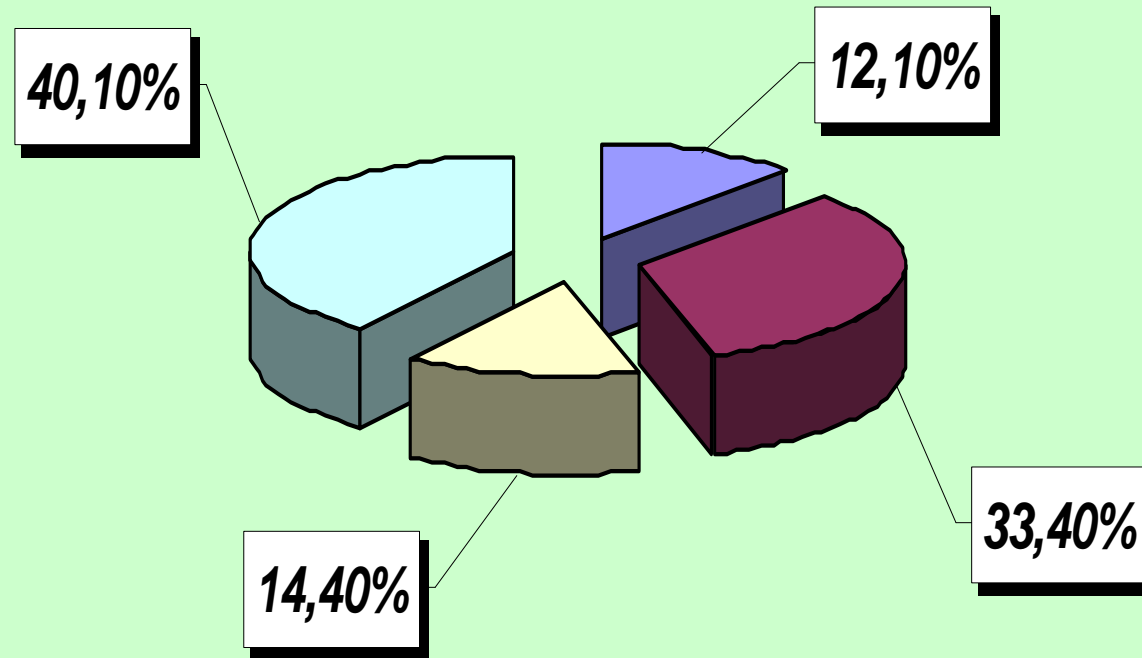

- ***Ano, škola nám poskytuje dostatek informací o třídění odpadů pravidelně***
- ***Ano, škola nám poskytuje dostatek informací o třídění odpadů nepravidelně***
- ***Škola nám poskytuje velmi málo informací o třídění odpadů***
- ***Škola nám neposkytuje vůbec žádné informace o třídění odpadů***

Informování na školách

- Typ navštěvované školy hraje důležitou roli.
- Gymnazisté mají vyšší procenta u variant „škola poskytuje dostatek formací o třídění odpadů pravidelně“ a „škola poskytuje dostatek formací o třídění odpadů nepravidelně“,
- Naopak studenti z OU a SOU mají velmi vysoké procento u varianty „škola nám neposkytuje vůbec žádné informace o třídění odpadů“ (tuto variantu zvolilo téměř 40,00% studentů OU a SOU).
- Z hlediska okresu trvalého bydliště respondentů jsou nejvíce dostatečně a pravidelně informováni studenti z okresu Havlíčkův Brod,
- Naopak studenti z okresu Žďár nad Sázavou mají od své školy nejméně pravidelných a dostatečných informací a také téměř 40,00% z nich uvedlo, že škola jim neposkytuje vůbec žádné informace o třídění.

Viděl(a) jste ve své škole sadu nádob na třídění odpadu a účastnil(a) jste se soutěže?

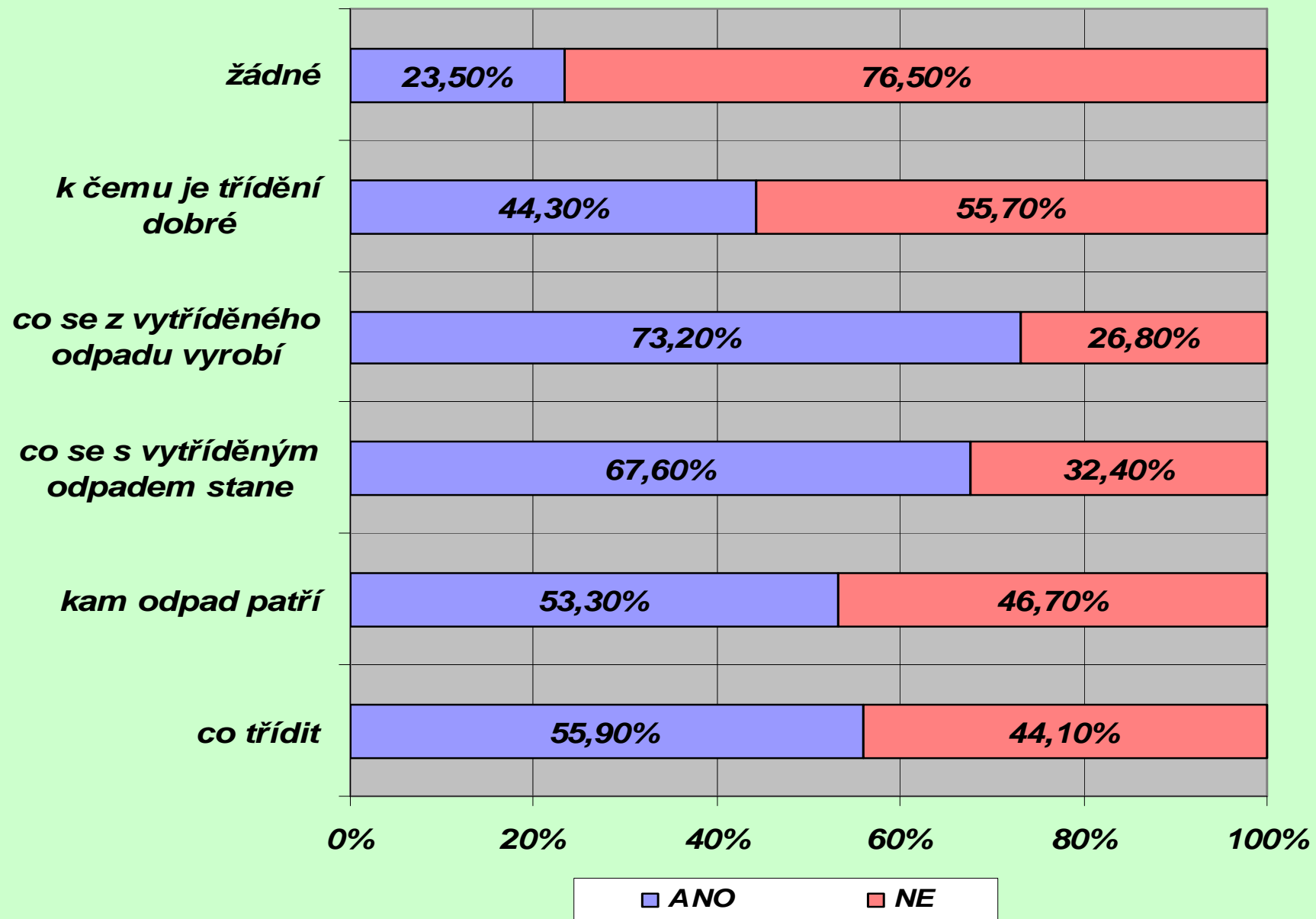

- *Ano, viděl(a) jsem a zúčastnil(a) jsem se*
- *Ano, viděl(a) jsem a nezúčastnil(a) jsem se*
- *Ne, nikdy jsem je neviděl(a), ale slyšel(a) jsem o tom*
- *Ne, nikdy jsem je neviděl(a) a ani jsem o tom neslyšel(a)*

Nádoby a soutěž na školách

- U této otázky lze nalézt poměrně významné rozdíly mezi jednotlivými demografickými kategoriemi.
- Z hlediska pohlaví je zřejmé, že chlapci sice nádoby viděli, ale neúčastnili se, naopak dívky více než chlapci o nádobách nevěděly a ani o soutěži neslyšely.
- V determinantě okres se projevila skutečnost, která se objevuje v celém šetření jako jeden ze základních aspektů zjištění. Větší míru informovanosti o třídění vykazují studenti z okresu Pelhřimov, respektive Havlíčkův Brod a Jihlava, kteří více než jejich kolegové ze zbylých okresů věděli o nádobách a znali soutěž.
- Studenti z okresu Žďár nad Sázavou měli vyšší míru u varianty „ne, nikdy jsem je neviděl a ani jsem o tom neslyšel (přes 50,00% z nich volilo tuto variantu).
- Vyšší míru povědomosti o nádobách i o soutěži mají studenti gymnázií, naopak studenti z OU a SOU nejvíce nevěděli a ani neslyšeli.

Které informace z oblasti třídění odpadů postrádáte a chtěl(a) byste je mít?

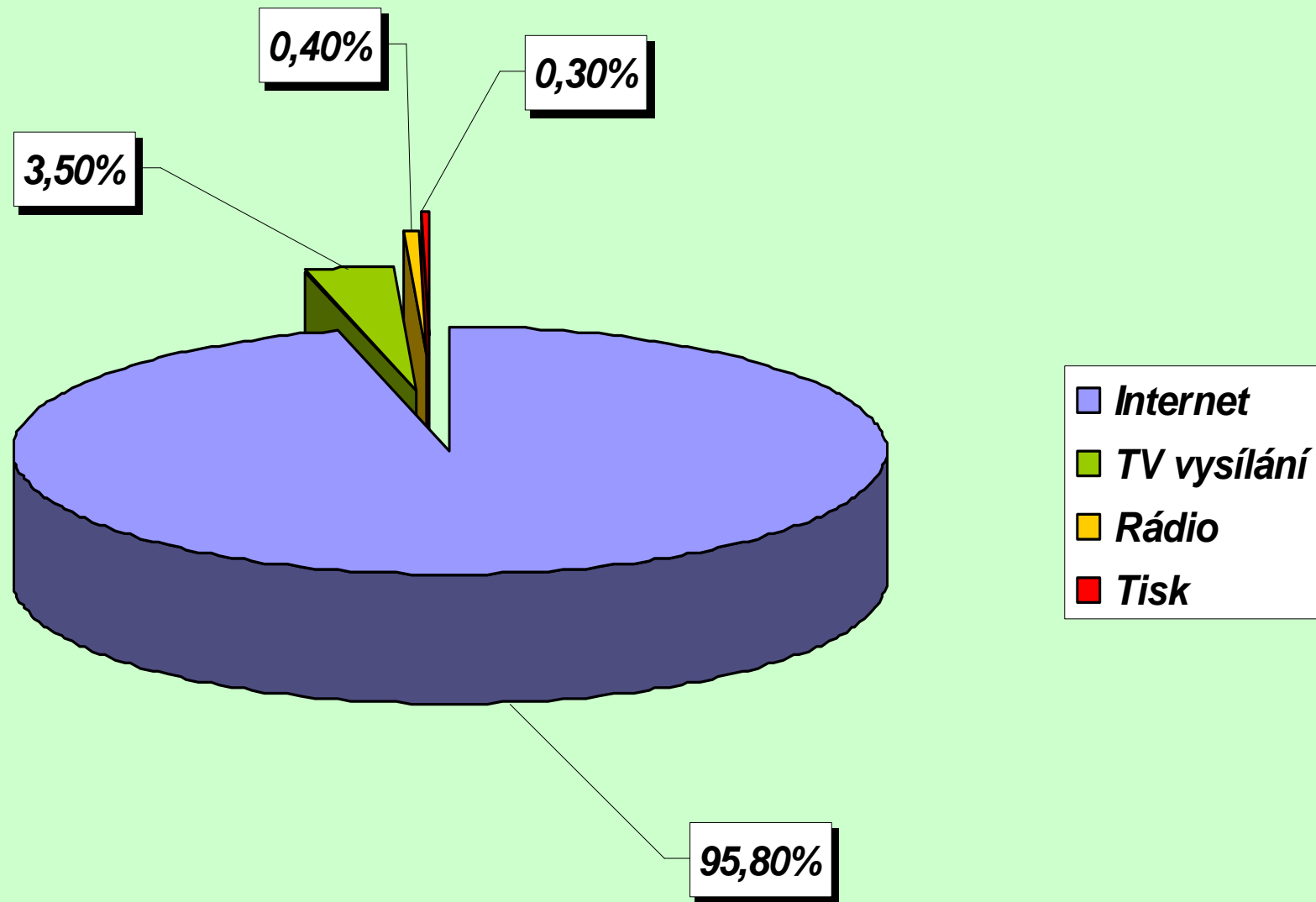

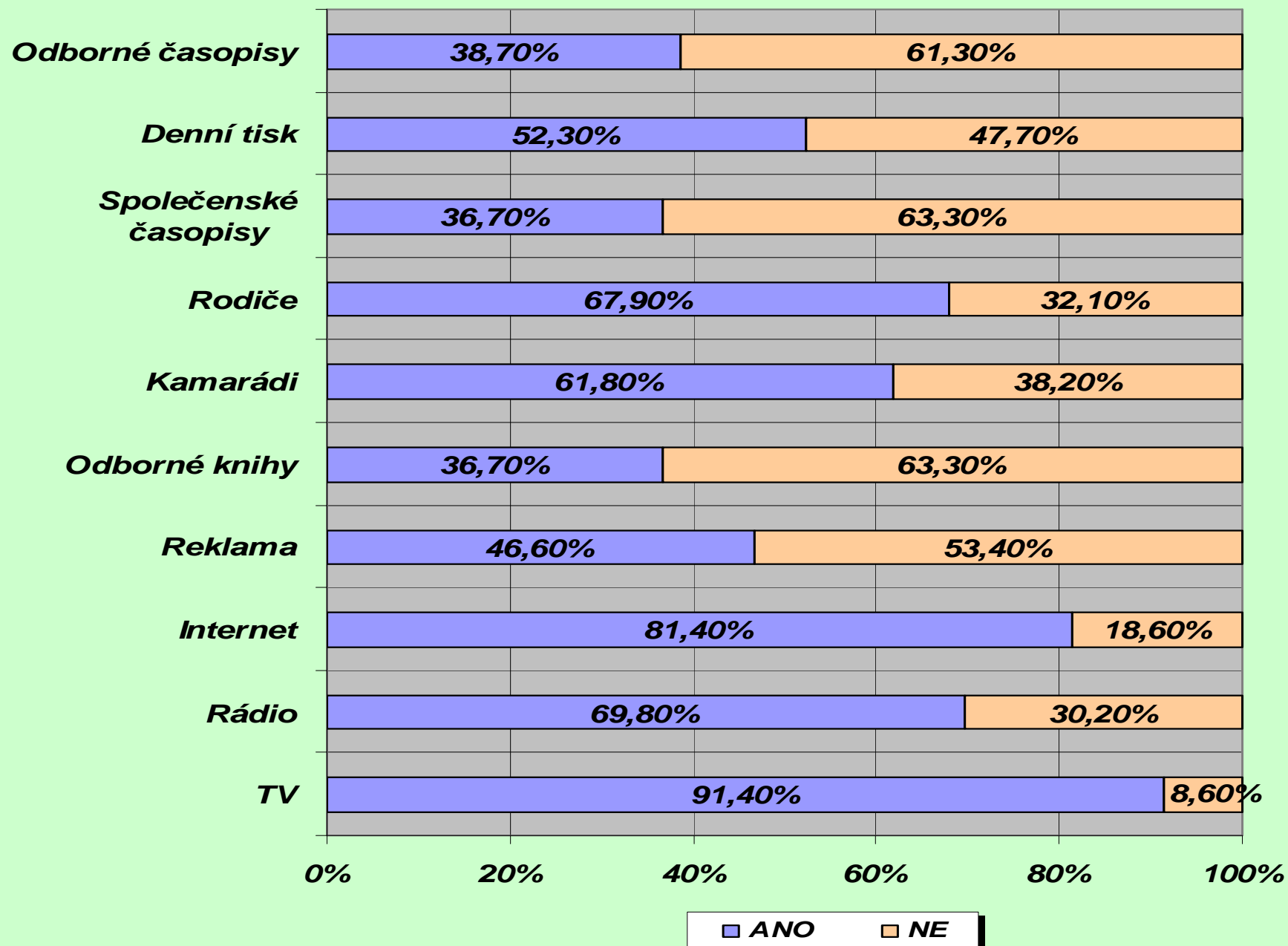
Zájem o informace o třídění odpadu

- Dívky mají evidentně vyšší zájem o to, co třídít a kam odpad patří (i v ostatních položkách mají mírně vyšší zájem dívky o informace s výjimkou jedné),
- Naopak chlapci by chtěli vědět, k čemu je třídění dobré.
- U studentů z okresu Třebíč je patrná snaha o získání základních informací o tom, co třídít a kam odpad patří (z předešlých výsledků analýzy je jasné, že tento okres je na tom s tříděním nejhůře),
- Naopak studenti z okresu Pelhřimov se shání po informacích „vyššího“ řádu a to především, co se z vytríděného odpadu vyrábí.
- Největší zájem o vysvětlení, k čemu je třídění dobré, mají studenti z okresu Jihlava.
- Poslední determinantou, která relevantním způsobem ovlivňuje výpovědi, je typ studované školy. Nejvyšší míru zájmu mají studenti středních odborných škol téměř u všech variant, výjimku tvoří varianta „k čemu je třídění dobré“, kde nejvyšší zájem projevili studenti OU a SOU.

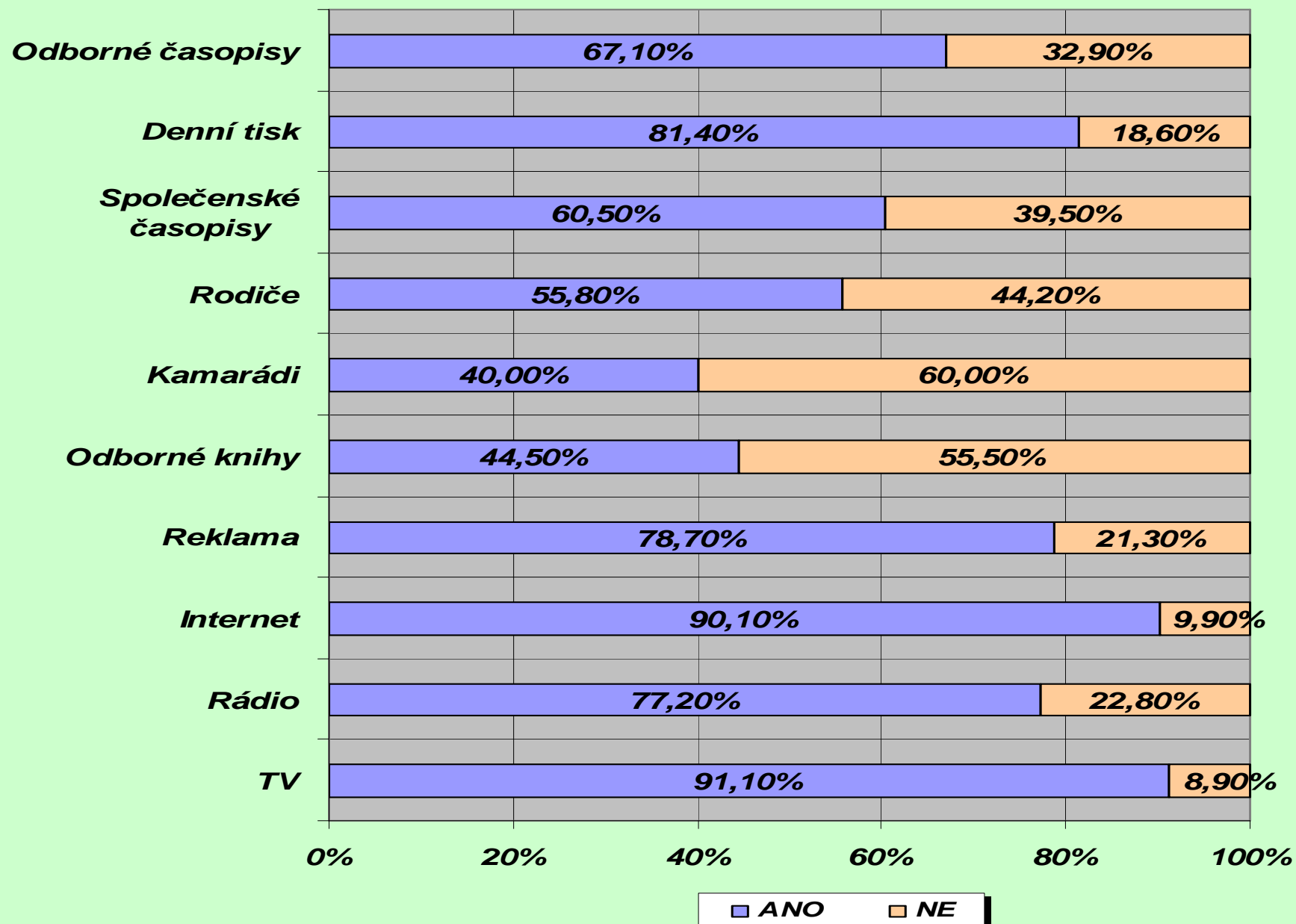
Zdroje informací uvedené na 1. místě

Využití informačních zdrojů při získávání důležitých informací

Které informační zdroje lze využít při informování o třídění odpadů?

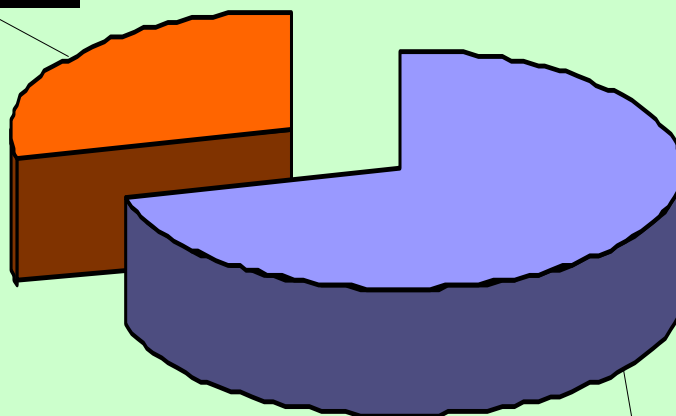

Jaké informační zdroje o třídění odpadu využít u středoškoláků?

- Pokud se zaměříme na vliv pohlaví na preferenci informačních zdrojů, pak lze říci, že dívky více získávají důležité informace z rádia, společenských časopisů, od kamarádů, ale také z odborných knih.
- Chlapci naopak mají více než dívky jako informační zdroj reklamu.
- Z hlediska velikosti obce pak lze konstatovat, že studenti z malých obcí preferují rádio a společenské časopisy, studenti z větších obcí pak internet, reklamu, kamarády a rodiče.
- Vliv okresu trvalého bydliště není příliš výrazný, snad se lze pouze zmínit o variantě „internet“, kde mají vyšší míru procent studenti z okresu Jihlava (zde je nutné také říci, že studenti z okresu Třebíč využívají jako zdroj důležitých informací internet nejméně).
- Je také patrné, že se vzrůstajícím ročníkem studia se mění preference informačních zdrojů. Jestliže studenti I. ročníku více inklinují k TV, rádiu či společenským časopisům, studenti III. ročníku využívají k získání důležitých informací denní tisk a odborné tiskoviny (jak časopisy, tak knihy).
- Poslední determinantou je typ studované školy a tam lze konstatovat, že studenti z OU a SOU preferují TV a rádio, studenti ze SOŠ denní tisk a reklamu a studenti gymnázií internet, odborné knihy a odborné časopisy.

Zaznamenali jste v nedávné minulosti kampaň, která se zabývala tříděním odpadů?

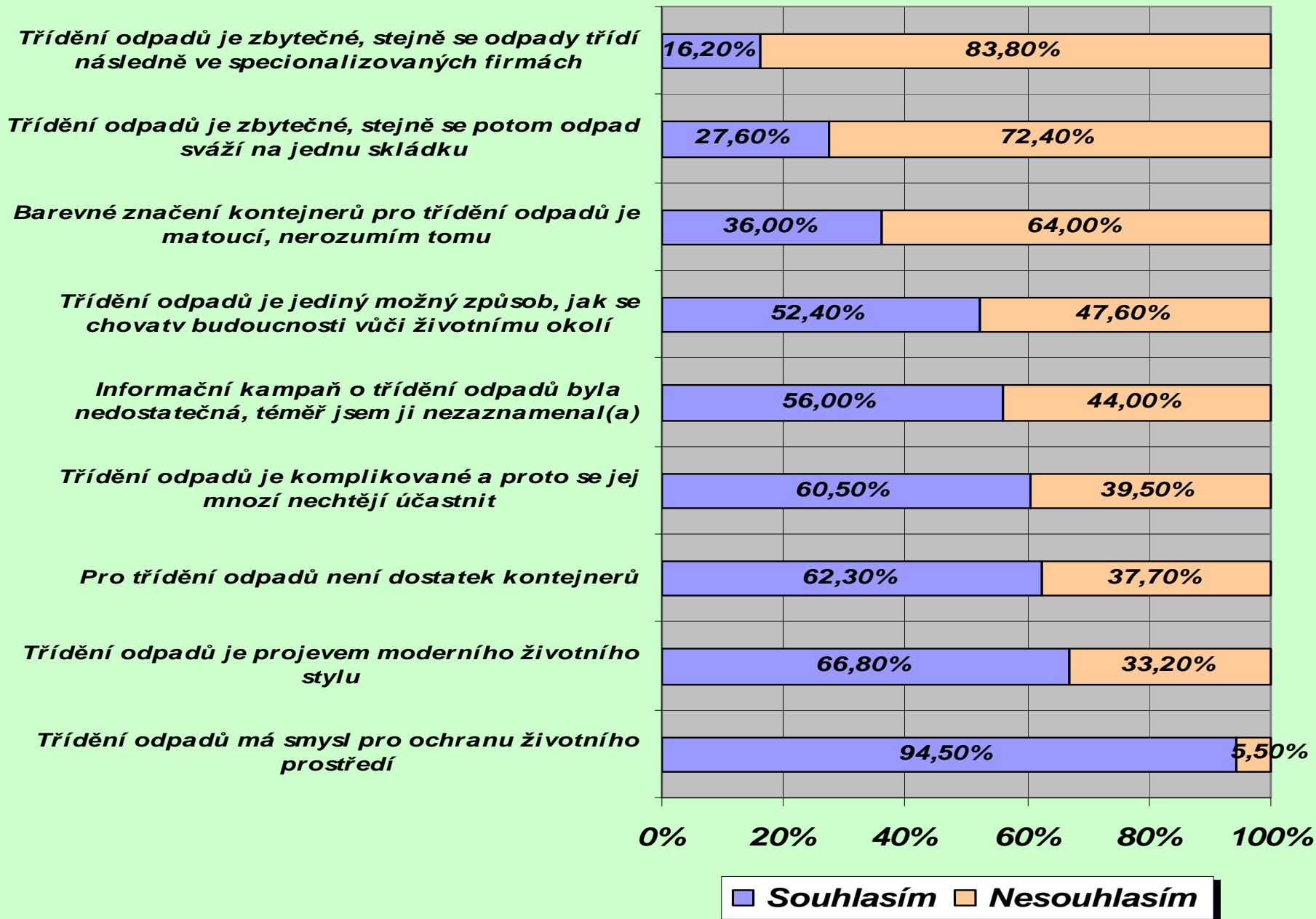
28,60%

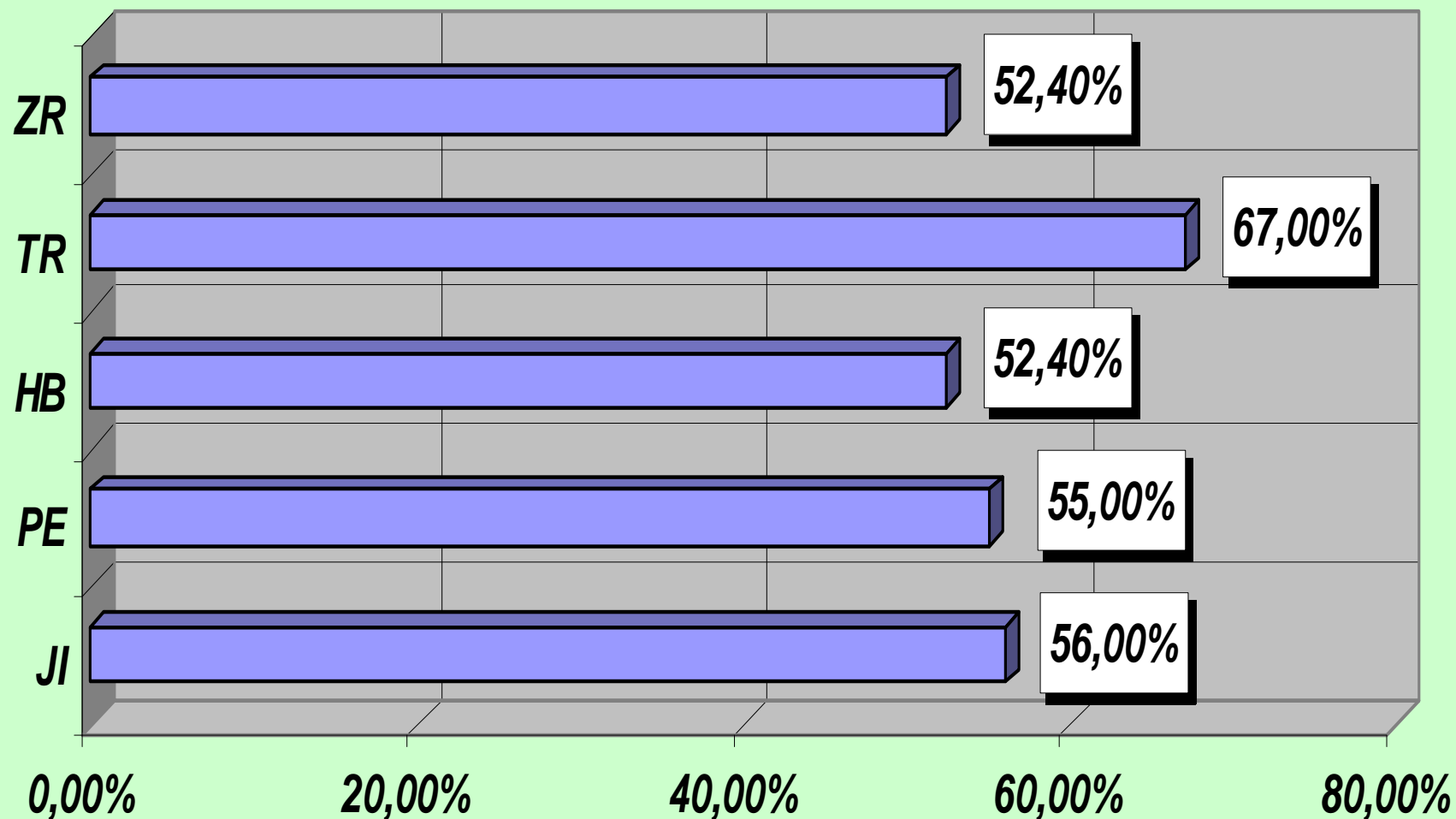
71,40%

■ Ne, kampaň jsme nezaznamenal(a)   ■ Ano, kampaň jsem zaznamenal(a)

Vyjádření souhlasu či nesouhlasu s předloženými výroky

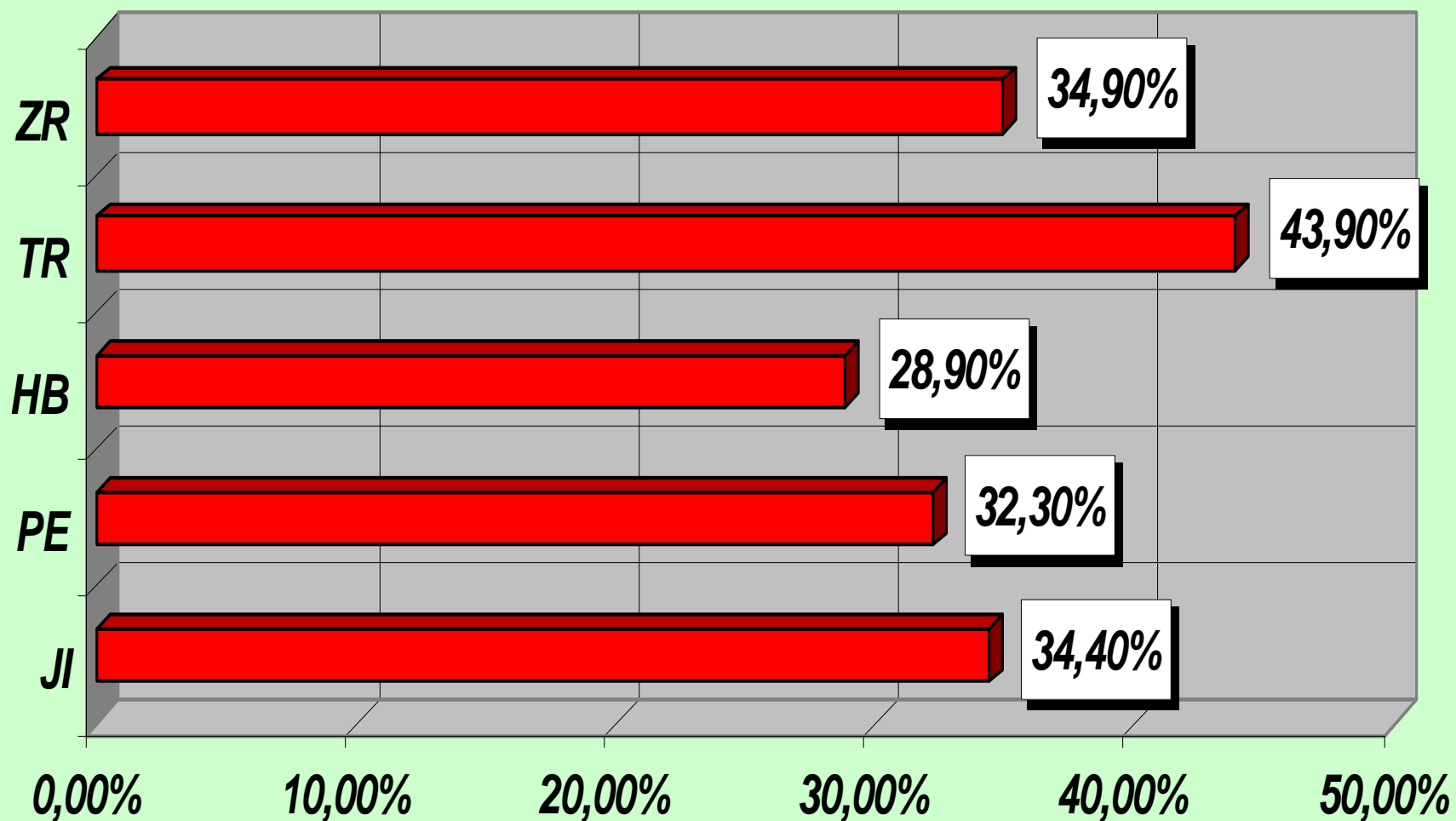

Souhlas s výrokem "Informační kampaň o třídění odpadů byla nedostatečná, téměř jsem ji nezaznamenal(a)" - vliv okresu trvalého bydliště respondentů

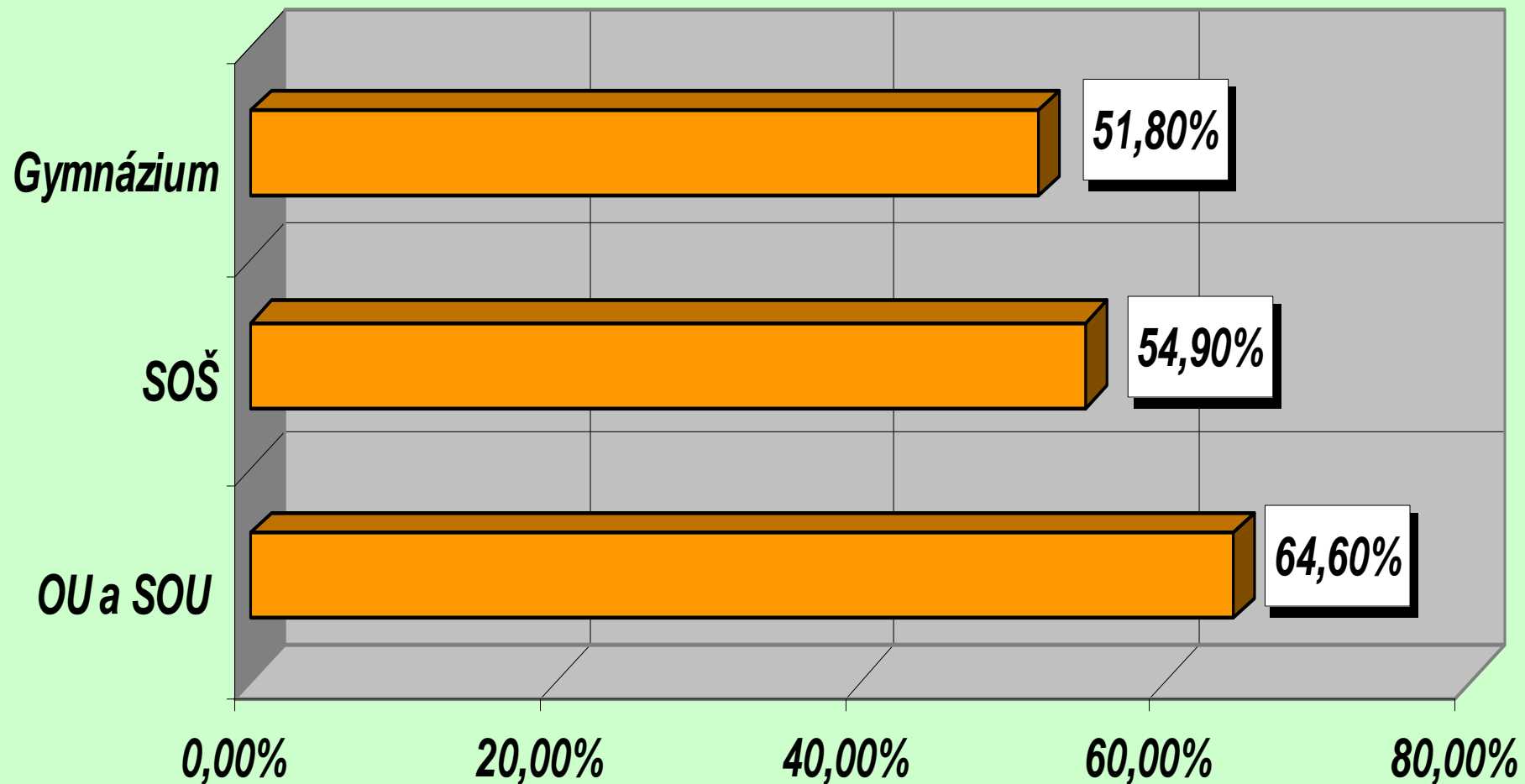

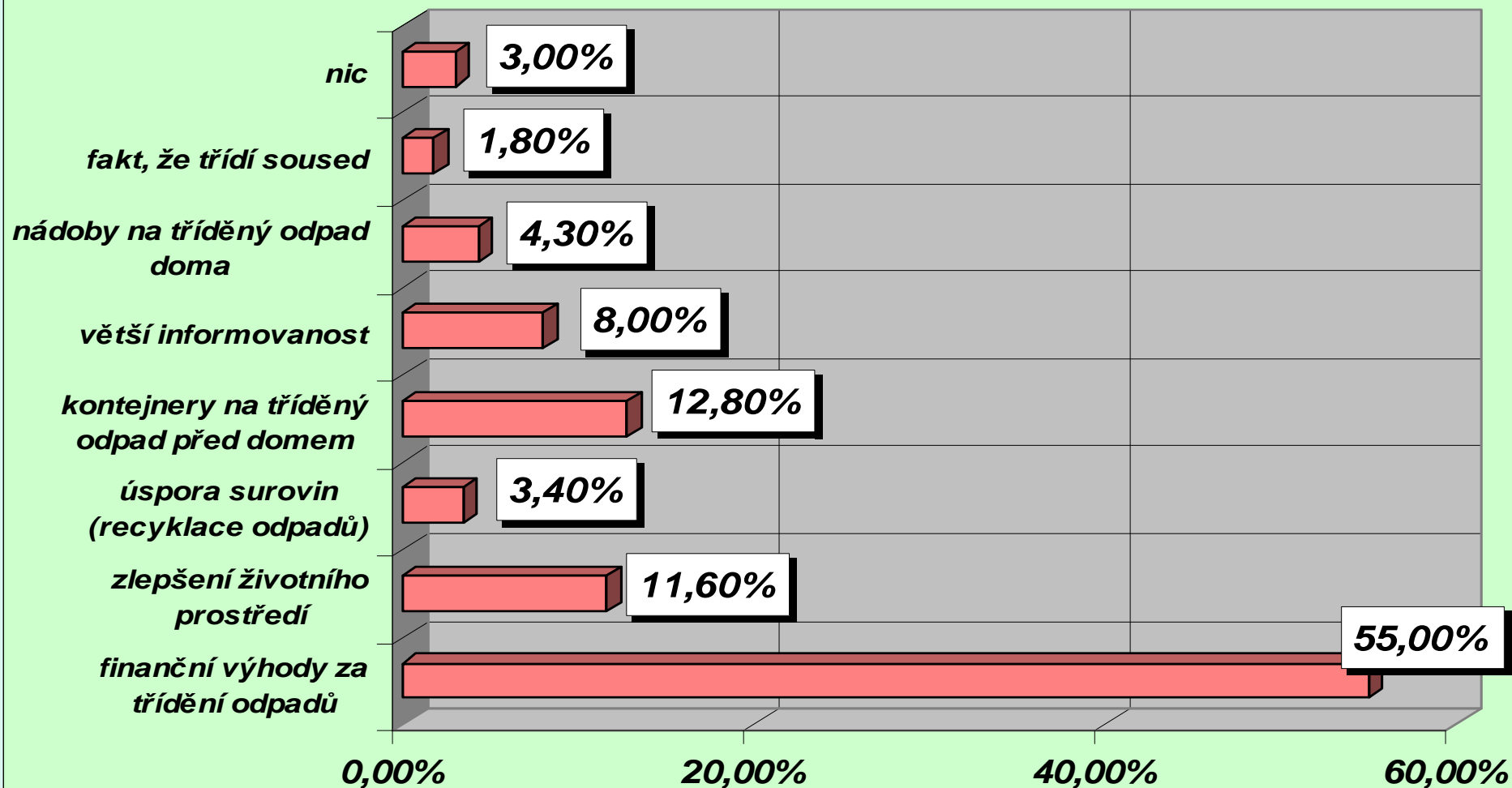
Souhlas s výrokem "Barevné značení kontejnerů pro třídění odpadů je matoucí, nerozumím tomu" - vliv okresu trvalého bydliště respondentů

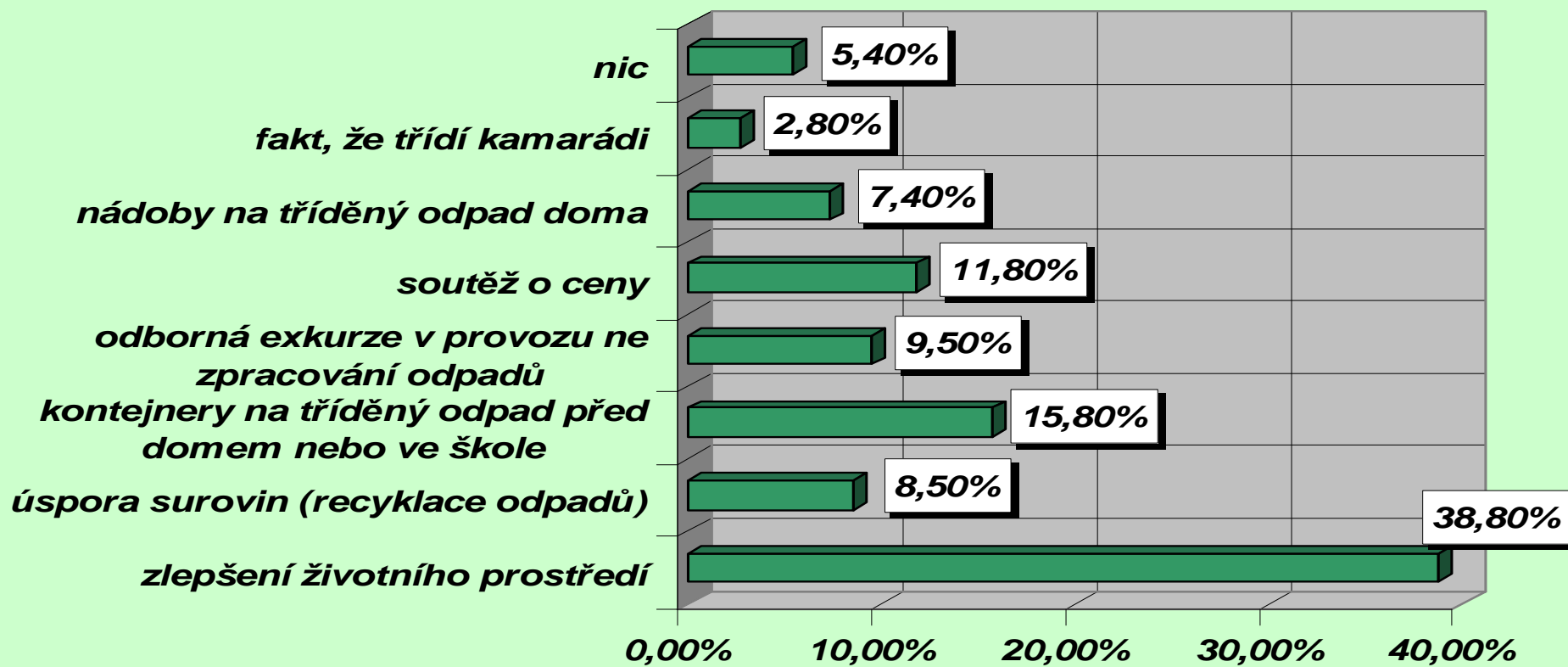
Souhlas s výrokem "Informační kampaň o třídění odpadů byla nedostatečná, téměř jsem ji nezaznamenal(a)" - vliv typu studované školy

Co by mohlo motivovat občany ke třídění odpadu?

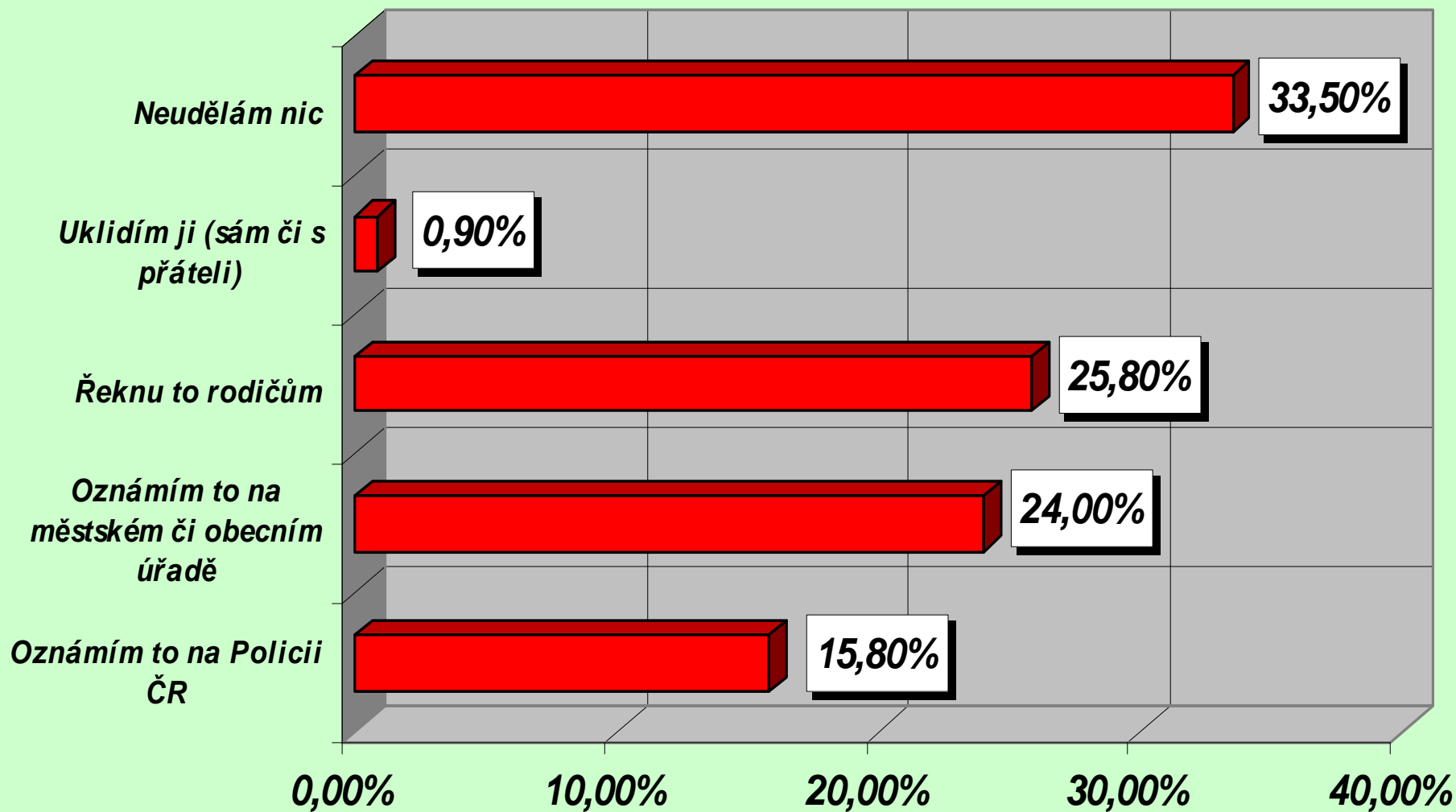
Co by Vás motivovalo ke třídění odpadů?

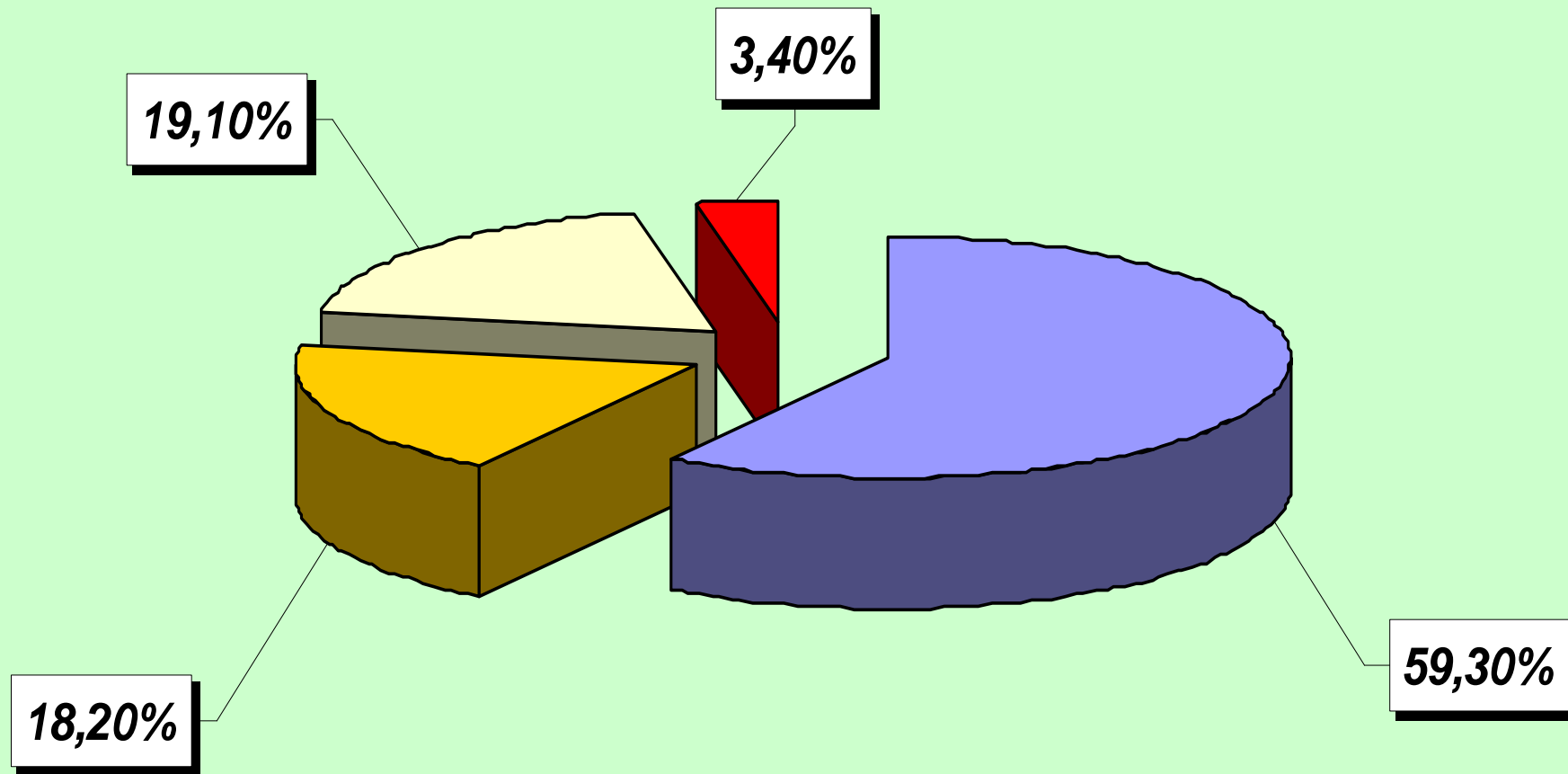
Motivace studentů ke třídění odpadu

- Chlapce by motivovalo ke třídění „soutěž o ceny“.
- Dívky naopak „odborná exkurze v provozu na zpracování odpadu“.
- Studenti z okresu Jihlava se více než ostatní kohorty myslí, že motivační by určitě bylo, kdyby byly kontejnery na tříděný odpad před domem a ve škole
- Naopak studenti z Havlíčkova Brodu by více než ostatní kohorty jako motivační viděli odbornou exkurzi v provozu na zpracování odpadu.
- Studenty z I. ročníku by více než ostatní ročníky motivovala soutěž o ceny.

Co uděláte, když objevíte tzv. "černou skládku"?

Co se má správně udělat s PET lahví před vhozením do kontejneru?

■ šlápnu na ni

■ zmuchlám ji

■ víčko oddělám a láhev sešlápnu

■ nesrozumitelné odpovědi

Doporučení

- *Zaměřit se na rizikovou skupinu studentů OU a SOU!*
- *Zaměřit se intenzivněji na okresy Třebíč a Žďár nad Sázavou!*
- *Menší a větší sídla – rozdílnost kampaně*
- *Využít k informacím o třídění internet, reklamu (TV a rádio) a soutěže*
- *Upozorňovat na další zpracování odpadu – popis procedur, výhody, užitečnost*
- *Organizace exkurzí v provozech na zpracování odpadu*
- *Propojit třídění odpadu s obecným pojetím ochrany přírody (je a musí být součástí ekologického způsobu života)*
- *Třídění odpadů jako rodinná aktivita!*
- *Třídění odpadů jako součást moderního způsobu života mladých lidí!*
- *Třídění odpadu má význam v životě mladých lidí – využít tohoto zjištění*
- *Spolupráce s autoritami – sport, umění, škola (učitelé)!*
- *Angažovat učitele (vedení školy) v soutěžích, reklamě*